

μενικοῦ, μεταξύ προσδοκίας και ἀπογοητεύσεως. Ὁ F. Schwarz (1967) και ὁ V. Zhirmunsky (1968) ἐξετάζουν τὰς παραλλήλους τῆς ἐμπνεύσεως και ἐκφράσεως τῶν Ἑπῶν και ἔργων ἄλλου πολιτιστικοῦ κύκλου, τοῦ Nalopakhiana ὁ πρῶτος και Alramysk ὁ δεύτερος. Ὁ K. Rüter (1969) προτιθέμενος νὰ προβῆ εἰς γενικὴν ἐρμηνεῖαν τῆς Ὀδυσσεΐας ἀρχίζει μὲ σχολιασμόν τοῦ α και ἐξέτασιν τῆς ἐμπνεύσεως τῶν σκηνῶν τῶν θεῶν, τῆς μορφῆς τοῦ προοιμίου, τῆς ἀριστείας, τοῦ λόγου τῆς Ἀθηνᾶς καθὼς και τοῦ σχεδίου τοῦ στοιχείου α και τῆς ἐκτελέσεως αὐτοῦ. Ὁ G. Bona (1966) ἐξετάζει διάφορα δύσκολα σημεῖα τῆς ἀναλύσεως τῆς Ὀδυσσεΐας, μεταξύ τῶν ὁποίων τὸν λόγον τῆς Ἀθηνᾶς ἐν α, τὴν σκηνὴν τῆς Πηνελόπης πρὸ τῶν μνηστήρων, τὴν Κυκλώπειαν και πολλὰ ἄλλα μεμονωμένα προβλήματα, ἣ δὲ μελέτη του δύναται νὰ θεωρηθῆ κατὰ τὸν σ. ἀξιόλογος εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Ὀδύσειαν και τὰ προβλήματα τῆς μὲ τονισμόν τοῦ κάλλους και τῆς ἰδιοτυπίας τῆς.

Ὁ συντάκτης τοῦ δελτίου E. Dönt διὰ τῆς κοπιώδους και ἐπιμελοῦς συλλογῆς τῶν ἐκδόσεων και τῶν ποικίλων δημοσιευμάτων περὶ τῶν Ὀμηρικῶν ἔργων, διὰ τῆς εὐσυνειδήτου ἀναλύσεως αὐτῶν και τῶν εὐστόχων κριτικῶν παρατηρήσεων του παρέχει πολύτιμον βοήθειαν εἰς τὸ ἔργον τῶν φιλολόγων. Τὸ προσεχὲς δελτίον εἰς τὸν Anzeiger θὰ ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐπισκόπησιν τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸν πολιτισμόν και τὴν θρησκείαν παρ' Ὀμήρῳ δημοσιευμάτων καθὼς και εἰς ἐκτίμησιν τῆς μνημειώδους ἐκδόσεως Archaeologia Homericæ.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

* *

TERESA SANTANDER RODRIGUEZ, **Hipocrates en Espana** (siglo XVI),
ἐκδ. Direccion general de Archivos y Bibliotecas, Madrid 1971, σφ. 8M
σελ. VIII/419.

Ἐχομεν ἐνώπιόν μας μίαν μνημειώδη ἐκδοσιν, ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἱατρικῆς ἐν Ἰσπανίᾳ κατὰ τὸν ἸΣΤ' αἰῶνα, ἥτις συγχρόνως μαρτυρεῖ και διὰ τὸν ὑψηλὸν βαθμόν τῆν πνευματικῆς καλλιιεργείας τῶν Ἰσπανῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκεῖνην, ὅτε και εὐρίσκοντο εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς πολιτικῆς και στρατιωτικῆς ἰσχύος των.

Εἰδικώτερον ἡ μελέτη σκοπεῖ νὰ παρουσιάσῃ τὴν ἐπιρροὴν τοῦ Ἱπποκράτους ἐπὶ τῆς Ἰσπανικῆς ἱατρικῆς κατὰ τὸν 16ον αἰ., ὡς αὕτη τεκμαίρεται ἀπὸ τὰς ἐκδόσεις τῶν ἔργων αὐτοῦ, τὰς μεταφράσεις, τὰς παραφράσεις, τὰ σχόλια, τὰ ὑπομνήματα και τὰς κρίσεις ἐπ' αὐτῶν. Τὸ Α' μέρος τοῦ βιβλίου ἀναφέρεται εἰς τὴν σπουδὴν τῶν Ἱπποκρατικῶν κειμένων χρονολογικῶς, τὰς ἐκδόσεις, τὰς μεταφράσεις και τὰ σχόλια, τὴν πιστότητα τούτων ἐν σχέσει πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν κείμενον, τὰς πηγὰς τῶν σχολιαστῶν και παρέχει βιβλιογραφικὰς πληροφορίες. Ἐκ τῶν 6 κεφαλαίων τοῦ Α' βιβλίου τὸ 1ον περιέχει τὰς ἐκδόσεις, μεταφράσεις και σχόλια τοῦ βιβλίου τῶν Ἀ φ ο ρ ι σ μ ῶ ν. Ἐδῶ ἐξετάζεται ἡ ἐργασία 13 σπουδαίων ἱατρῶν, τῶν πλείστων Πανεπιστημιακῶν καθηγητῶν. Ἐρευνῶνται τὰ ἔργα των, αἱ ἐν αὐτοῖς μνεῖται Ἱπποκρατικῶν κειμένων και αἱ ἐπ' αὐτῶν ἐπεξεργασίαι, αἱ ἐκδόσεις τῶν ἔργων τούτων ἐν συνεχείᾳ και αἱ περὶ αὐτῶν μεταγενέστεραι μνεῖται. Τὸ 2ον κεφ. ἀναφέρεται εἰς τὰς ἐργασίας τῶν Ἰσπανῶν ἱατρῶν ἐπὶ τοῦ Ἱπποκρατικοῦ βιβλίου Π ρ ο γ ν ω σ τ ι κ ο ῦ, παρακολουθοῦνται δὲ αἱ ἐργασίαι 7 Ἰσπανῶν ἱατρῶν ἀσχολουμένων μὲ τὸ περιεχόμενον τοῦ βιβλίου τούτου. Τὸ 3ον κεφ. ἀναφέρεται εἰς τὰς ἐργασίας τῶν Ἰσπανῶν ἱατρῶν ἐπὶ τοῦ βιβλίου τῶν Ἐ π ι δ η μ ι ῶ ν. Τὸ 4ον εἰς τὰς ἐργασίας, ἐπὶ τῶν ἔργων τοῦ Ἱππ. Π ε ρ ῖ τ ρ ο φ ῆ ς και Π ε ρ ῖ δ ι α ῖ τ ῆ ς ὀ ξ ἔ ω ν ν ο σ ῆ μ ᾶ.

των. Τὸ 5ον εἰς τὰς ἐργασίας ἐπὶ ἄλλων ἔργων τοῦ Ἴππ., ὡς Περὶ φύσιος ἀνθρώπου, Περὶ ἐπταμήνου, Νόμος, Περὶ διαίτης κ.ἄ. Τὸ 6ον εἰς τὴν «Κρίσιν περὶ τῶν ἔργων τοῦ μεγάλου Ἴπποκράτους» τοῦ μεγάλου Ἰσπανοῦ ἱατροῦ Luis de Lemos, ὅστις ἀποτελεῖ μορφήν ἀντιπροσωπευτικὴν τοῦ Ἰβηρικοῦ ἀνθρωπισμοῦ κατὰ τὸ β' ἡμισυ τοῦ 16ου αἰῶνος. Τὸ βιβλίον τοῦτο σχολιάζει τὰ ἔργα τοῦ Ἴπποκράτους, κρίνει τὴν αὐθεντικότητά των ἔργων τοῦ Corpus Hippocraticum καὶ τὰ διακρίνει ἀπὸ τὰ ἔργα ἄλλων Ἑλλήνων ἱατρῶν. Ἡ πολυμαθειὰ του, ἡ κρίσις καὶ οἱ στοχασμοὶ του κατέστησαν τὸ ἔργον του τοῦτο σεβαστὸν εἰς τοὺς μεταγενεστέρους ἱατροὺς.

Τὸ Β' μέρος τοῦ βιβλίου συνίσταται εἰς τὴν βιβλιογραφικὴν περιγραφὴν ὅλων τῶν ἐκδόσεων τῶν εἰς τὸ Α' μέρος μνημονευθέντων ἱατρῶν ἐκδοτῶν καὶ σχολιαστῶν, αἵτινες εἶδον τὸ φῶς κατὰ τὸν 16ον αἰῶνα καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 17ου. Τῶν ἐκδόσεων τούτων, αἵτινες ἀνέρχονται εἰς 78 παρουσιάζεται ἡ προμετωπίς φωτοτυπικῶς μετὰ τὸ κείμενον τῶν τίτλων καὶ ὑποτίτλων καὶ μετὰ τὴν κατὰ τὰ ἔθνη τῆς ἐποχῆς ξυλλογραφικὴν εἰκονικὴν παράστασιν τῆς προσόψεως, τὴν χαρακτηρίζουσαν τὸ σῆμα τοῦ ἐκδότου. Τὴν φωτοτυπικὴν παράστασιν τῆς προμετωπίδος ἀκολουθεῖ λεπτομερὴς περιγραφή τῶν κεφαλαίων, τῆς διαιρέσεως τοῦ βιβλίου, τῶν χαρακτηριστῶν παραστάσεων ἢ ἄλλων ἐνδείξεων καὶ μνεία τῶν βιβλιοθηκῶν, ἐνθα σήμερον εὐρίσκονται ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου. Πολλὰ τῶν βιβλίων τούτων εἶναι σπάνια, μερικὰ μοναδικὰ εὐρισκόμενα εἴτε εἰς τὴν Ἰσπανίαν εἴτε εἰς τὸ Ἐξωτερικόν. Αἱ πόλεις τῶν ἐκδόσεων εἶναι γεωγραφικῶς διάσπαρτοι: Μαδρίτη, Σαλαμάνκα, Βαλεντία, Κοϊμβρα, Βενετία, Παρίσι, Ρώμη, Φλωρεντία, Πατάβιον, Παλέρμον, Μάϊσσην, Ἀμβέρσα, Σαραγόσα κλπ.

Τὸ βιβλίον συμπληροῦται μετὰ κατάλογον τῶν παλαιῶν Ἴπποκρατικῶν ἐκδόσεων τῶν σχετιζομένων μετὰ τὸ περιεχόμενον τοῦ βιβλίου καὶ ἀλφαβητικὸν πίνακα ὀνομάτων. Ἡ κοπιώδης καὶ λαμπρὰ αὐτὴ ἐργασία τῆς συγγραφῆς συνετελέσθη τῇ καθοδηγήσει τοῦ καθηγητοῦ Tonar.

* * *

ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΑΡΧΑΙΟΓΝΩΣΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ

1. ΖΙΒΑ ΑΝΤΙΚΑ, *Antiquité Vivante*, Ἔτος 21 (1971), τεύχος, 1, Ἐκδόσις τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Σκοπίων—Σεμιναρίου Κλασσικῆς Φιλολογίας. Ἐκδίδεται συνεχῶς ἀπὸ τοῦ 1950 εἰς δύο τεύχη κατ' ἔτος, συνεκδιδόμενα ἐνίοτε εἰς ἐνιαῖον τόμον, συνεργασία τῶν κλασσικῶν φιλολόγων τῶν Γιουγκοσλαβικῶν Πανεπιστημίων Βελιγραδίου, Ζάγρεβ, Λουμπλιάνας καὶ Σκοπίων. Τὸ περιοδικὸν εἶναι ὑψηλῆς ἐπιστημονικῆς στάθμης καὶ περιλαμβάνει ἄρθρα ἐκτενόμενα εἰς τὴν ἔρευναν ὅλων τῶν πεδίων τοῦ ἀρχαίου βίου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ἀρχαίας, τῆς μεσαιωνικῆς καὶ τῆς νεωτέρας περιόδου. Εἰς τὸ περιοδικὸν συνεργάζονται οὐ μόνον Γιουγκοσλάβοι ἐπιστήμονες, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι τοῦ ἐξωτερικοῦ διεθνῶς γνωστοί, διὰ καὶ τὰ περισσότερα τῶν ἄρθρων εἶναι συντεταγμένα εἰς Λατινικὴν, Ἀγγλικὴν, Γερμανικὴν, Ἰταλικὴν καὶ Ρωσικὴν Γλῶσσαν. Ἡ συμβολὴ οὕτω τοῦ περιοδικοῦ τούτου εἰς τὴν φιλολογικὴν ἔρευναν καθίσταται λίαν ἀξίολογος.

Ὁ παρῶν τόμος XXI εἶναι ἑορταστικός, ἀφιερωμένος εἰς τὸν διεθνοῦς κύρους Καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου Σκοπίων *Μιχαὴλ Πετρούσεβσκη* ἐπὶ τῇ ἐξηκονταετηρίδι αὐτοῦ. Ὁ Πετρούσεβσκη εἶναι γνωστὸς εἰς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ ΠΛΑΤΩΝΟΣ ἐκ τῶν ἄρθρων αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ Ἀριστοτελείου ὀρισμοῦ τῆς τραγωδίας τῷ 1954, τὰ ὁποῖα παρουσίασεν ὁ ἀείμνηστος Κ. Δ. Γεωργούλης εἰς τὸν ΠΛΑΤΩΝΑ μετὰ ἰδίων ἀπόψεων. Ἐπίσης ὁ Πετρούσεβσκη ἔγραψεν εἰς τὸ περιοδικόν μας (τόμ. 20, 1968, σελ. 189—196) ἄρθρον πρὸς τιμὴν τοῦ Γεωργούλη ἐν